

symposion

licht en tegenlicht

de onmetelijke mens herkent zich in het goddelijke

In de Symposionreeks verschijnen de teksten van symposia die twee keer per jaar gehouden worden door het Lectorium Rosicrucianum, de Internationale School van het Gouden Rozenkruis, op het conferentieoord Renova te Bilthoven.

Deze bundel, deel 27 uit de Symposionreeks, bevat de teksten van het symposion dat plaatsvond op 26 november 2011.

s y m p o s i o n

licht en tegenlicht

de onmetelijke mens herkent zich in het goddelijke

gehouden op het conferentieoord Renova op 26 november 2011

Symposion over Walt Whitman en Etty Hillesum

colofon

bijdragen van

katja teunis

peter huijs

hugo van hooreweghe

gerard olsthoorn

marjan uljée

anneke stokman

frans spakman

afbeelding omslag gerard olsthoorn

boekverzorging en druk rozekruis pers, haarlem

letter adobe's minion pro

papier 90 grams promail plus natuurwit

isbn: 978-90-6732-408-3

© 2017 - tweede druk - rozekruis pers – haarlem

rozekruis pers

bakenessergracht 5

2011 js haarlem

(023) 532 38 52

info@rozekruispers.com

www.rozekruispers.com

Woord vooraf

Jnspirerende levenslessen – waar vinden we die nog? De eens zo machtige instellingen, partijen en kerken bieden geen zekerheid meer. Wij worden meer dan ooit op onszelf teruggeworpen. Een zeker houvast vinden we niet meer buiten ons, maar alleen in ons diepste innerlijk. Is de crisis die we tegenwoordig om ons heen zien niet de verontrustende uitwerking van het niveau van bewustzijn van de huidige mens? Wat zou er gebeuren als we die crisis zouden opvatten als een dringende oproep om als zielenmens te gaan leven – vanuit de rust van de oneindigheid in ons?

5

We zouden dan, zowel in als buiten onszelf, alle factoren die ons inderdaad tot een diepe crisis hebben gevoerd onder ogen kunnen zien. Factoren, die vervolgens om een geheel ander antwoord vragen, uit een nieuw perspectief op het leven.

Dat perspectief is dichtbij, vol ziel en biedt een levendige wisselwerking tussen een actief ‘doen en handelen’ een ‘geïnspireerd zijn’ en een ‘diep, intuïtief weten’.

Als we daaruit kunnen handelen, zijn we niet meer alleen gericht op het eigen belang, maar op dat van allen. Wij vergeten onszelf helemaal, en worden een ‘onmetelijk’ klein onderdeel van het geheel, van het oneindig en allesomvattend geheel.

En zo, in dit ‘licht en tegenlicht’, kunnen we zowel onszelf als de ander in het grote geheel herkennen. Op die weg komen we vroeg of laat reisgenoten tegen, die een eind met ons meegaan en onze vrienden worden.

Twee van die figuren, die in het voorjaarssymposion van 2011 centraal staan, zijn Etty Hillesum en Walt Whitman. Er is een liefdevol omgevende atmosfeer, waaruit denkers, schrijvers en helden van alle tijden vol geestvervoering hebben geput, en die ook ons dezelfde innerlijke rijkdom en hetzelfde perspectief biedt. Zo vormt zich spontaan een groep, ontstaat er een school of een broederschap – en komen we in een steeds sterkere wisselwerking met die atmosfeer, waarin alles op lering, op zich ontwikkelende samenhang, op samenleven gericht is.

Waar is het hart van God?

Katja Teunis, dagvoorzitter

6

Waarheen groeit de mens? Etty Hillesum schreef daarover: *'Het levensgevoel is zo sterk en groot en rustig en dankbaar in me, dat ik maar helemaal niet zal proberen het in één woord uit te drukken. Er is zo'n volmaakt en volkomen geluk in mij... Gisteren was mijn hart een vogel, gevangen in een klem. Het is nu weer een vrije vogel...'*

Etty Hillesum (1914-1943) doorleefde tijdens de grote wereldcrisis van de Tweede Wereldoorlog haar eigen innerlijke crisis. Zij drong door tot een zuiver praktisch en mystiek besef van een ander levensniveau. Zo kon ze iedere mens 'zuiver' zien, ongeacht zijn daden, zonder te oordelen. Het was die innerlijke kracht waardoor haar kampgenoten haar ervoeren als 'het denkende hart van de barak'. Terwijl ze in spiritueel opzicht vrij, ongehecht en vol geest bleef, stond zij tot op het laatst allen die zwakker waren praktisch terzijde. Ook de Amerikaanse dichter en denker Walt Whitman (1819-1892), zag de mens in zijn oorspronkelijke grootheid, omgeven door het ideaal dat bij hem hoort. Zijn blik gleed ver uit over de aarde, de wijde ruimte in, en hij plaatste zijn lezers met zijn woorden als een stormwind zonder omwegen midden in de vurige atmosfeer van de geest, van de kosmos. Hij schreef: *'Ik weet: vast en gaaf ben ik, over mij giet het universum altijddurend zijn stralen uit. De eeuwige wijsheid is in die stralen geschreven, en ik behoort te weten wat dat schrift zegt. Ik weet: ik ben onsterfelijk. Ik weet: mijn kringloop kan niet worden omlijnd door de passer van de timmerman. Ik weet: ik zal niet heengaan als de ademtocht van een kind. Ik weet: ik ben verheven, ik zal mijn geest niet vermoeien om me te rechtvaardigen of te doen verstaan, ik zie dat de elementaire wetten zich nooit verdedigen – ten slotte ben ik niet hoger dan de grond waarop ik mijn huis zet. [...] Mijn voet sluit in het graniet van de eeuwen als de pen in het hout. Ik lach om wat jij ontbinding noemt. Ik ken de volheid van tijd.'*

De grote gnosticus Jacob Boehme heeft eens gezegd:
'Om aan de listen en lagen van deze wereld, de valstrikken van het lagere, te ontkomen, heb ik mijn toevlucht gezocht in het hart van God.'

Dat is een intrigerende uitspraak, wonderlijk, mysterieus. Kan een mens dat dan, zomaar? Waar is dat hart van God dan? Heeft ieder mens daar toegang toe?

Ja, zeker heeft ieder mens die zoekt, toegang dat ene grote, allesomvattende hart. Dat hart waarin ieder mens leeft, of hij zich dat bewust is, of niet. Honderden jaren later leven de twee schrijvers, waar wij ons symposion aan wijden.

Etty Hillesum schrijft in haar dagboek: *'Hiermee is mijn levensgevoel het meest volkomen uitgedrukt: ik rust in mijzelve. En dat mijzelve, dat allerdiepste en alerrijkste in mij, waarin ik rust, dat noem ik God.'*

En Walt Whitman schrijft: *'Snel rees gij op, mijn ziel, en verspreidde om mij heen vrede en gaf mij de kennis die alle redenen van de mensen te boven gaat. En ik weet, dat Gods hand de belofte is van mijn eigen hand. En ik weet, dat God de broeder is van mijn eigen geest. En dat alle mannen ooit geboren mijn broeder zijn en de vrouwen de zusters die mij liefhebben, en dat de levensvonk van de schepping liefde is.'*

Het grootse perspectief dat Whitman in welhaast elke regel oproept, belette hem niet om zich praktisch voor zijn medemens in te zetten. Als vrijwilliger stond hij honderden gewonden en slachtoffers bij, tijdens de Amerikaanse Burgeroorlog. En juist in die praktijk blijkt dat dat geestelijke perspectief geen droombeeld blijft, maar stralende, het leven transformerende werkelijkheid kan zijn. Dat is de draad die dit conferentieoord Renova, ons samenzijn, deze dag, en misschien wel alle dagen met elkaar verbindt.

*De kosmos zelf te kennen als weg,
als vele wegen; als wegen voor reizende zielen,
alles moet wijken voor de voortgang der zielen,
Alle religies, alle tastbare dingen, kunst, regering;
alles wat op deze of op welke wereld ook zichtbaar was of is,
treedt terug in nissen en gewelven
voor de voortgang der zielen
langs de verheven wegen van het heelal.
Van de progressie van de zielen van mannen en vrouwen
langs de wegen van het heelal vormt iedere andere voortgang
alleen het benodigde en het symbool.*

*Altijd levend, altijd voorwaarts:
statig, plechtig, droef, terughoudend,
verbijsterd, waanzinnig, onstuimig, zwak,
onvoldaan, wanhopig, trots, teder, ziek,
verworpen of aanvaard door mensen,
Zij gaan! Zij gaan!
Ik weet dat zij gaan,
maar ik weet niet waarheen,
Maar ik weet dat zij zich naar het beste begeven;
naar iets verhevens. Wie je ook bent, kom mee!
Man of vrouw, kom mee!*

inhoud

Woord vooraf 5

Waar is het hart van God? 6
Katja Teunis, dagvoorzitter

Leven vanuit een ongeziene werkelijkheid 10
Peter Huijs

Met deze slanke vulpen... 22
Marjan Uljée

Spraak en tegenspraak bij Walt Whitman 30
Hugo van Hooreweghe

Een vrije geest in een lichtende kosmos 37

Een vleugje eeuwigheid 40
Anneke Stokman

Zelfvergeten dienen 44
Anneke Stokman

De vrijheid van de ziel 48
Frans Spakman

De werkelijke mens is vrij 52

Beelden en tekst uit de presentatie 8-9 | 20-21 | 38-39
'Ontmoetingen op de weg van het oorspronkelijke'
(onderdeel van het symposionprogramma)
Gerard Olsthoorn